

Denisa
Prošková

ŽENY, KTERÉ TANČÍ SAMY

*Jak se žije
bez druhého*

mladá fronta

Ženy, které tančí samy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Denisa Prošková
Ženy, které tančí samy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**ŽENY,
KTERÉ TANČÍ
SAMY**

**Denisa
Prošková**

ŽENY, KTERÉ TANČÍ SAMY

***Jak se žije
bez druhého***

mladá fronta

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa. Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě zvýší Restorio částku o 20 procent

MOTTO:

*„Když jsi dost slabá na to, aby ses zhroutila,
jsi dost silná na to, abys vstala.“*

Rupi Kaur

(1993, indicko-kanadská básnířka, spisovatelka a ilustrátorka)

JSEM SINGLE, NEJSEM DIVNÁ

Měli byste vědět, že nedržíte v ruce návod, jak se nejlépe seznámit. Ten vám jistě rádi dodají jinde. A už vůbec ne manuál na život. Ten vám nedodají nikde, i když se někdo tváří, že ano.

Patřím ke generaci, kdy doba klidu v holčičím světě končila základní školou. Pravda, i na ní už působilo trapně, když se o vás kluci v šesté sedmé třídě nezajímalí, ale budiž. Teror dotazů: „Už máš kluka?“ natvrdo vypukl v patnácti se získáním občanky. Tedy v době, kdy jste přestaly být pro sexuální život „pod zákonem“. Pak už jen gradoval. Konečnou byly státnice. Vysokoškolačkám se – za předpokladu, že měly vážnou známost a se svatbou se čekalo už jen na promoci – ještě jakžtakž tolerovalo nebýt do šestadvaceti vdaná. Pak už na ženu padala nepěkná podezření. Je dostatečně hezká? Není divná, nesnesitelná, líná, příliš intelektuální nebo skrývající ještě horší vadu? Uf. Jestli někdo vzpomíná na staré dobré časy, měl by do nich zahrnout i cílené zatloukání hřebíků do rakve ženského sebevědomí. Proto se děly věci, že si krásná, chytrá, vzdělaná holka vzala sotva vyučeného alkoholika. Sice od samého začátku věděla, že ji čeká průšvih, ale lepší status rozvedené než té, kterou nikdo nechtěl, že jo.

Takže hurá! Dnes je všechno přece jinak. Když se rozhlédnete na ulici, nepoznáte ze samostatně se procházejících lidí, jestli jsou zadání, nebo ne.

Když se rozhlédnete po párech, nevidíte, že by svou krásou a charizmatem převyšovaly v průměru ostatní. Láska, nalezení vhodného partnera byly a asi i do budoucna budou z velké části otázkou štěstí a náhody. Tohle přece všichni chápou. Jediné, co ženy popohání, je touha po partnerském

sdílení, případně tikot biologických hodin, a ne jedovaté drby sousedek nebo citové vydírání rodičů toužících po vnoučeti. Dokonce se už ani nemusí vdávat a vlastně ani mít dítě. Žít jen tak s někým bez úředních dokladů se stalo normální.

Je to ale opravdu takhle jednoduché?

Výzkumů a dat jsou na dané téma spousty. Protože se ale za čísla skrývají jednotlivé osudy, vypravila jsem se do terénu. Nezajímaly mě celebrity, které své osudy prožívají veřejně. Navíc se u nich nedá tak úplně odhadnout, co je a není reklamní trik, aby na sebe upoutaly pozornost a zůstaly tím veřejnosti v povědomí.

I to je odpověď, proč zpovídáné ženy v této knize vystupují anonymně a bez fotografií.

Vím, že žijeme v době, kdy kde, kdo na sebe prozradí i ty nejintimnější věci na sociálních sítích. Striptérky a striptéři svého soukromí i věří, že svým příběhem někomu nebo něčemu pomohou. V pořádku, a třeba mají pravdu. Ne každý je ale na tento přístup stavěný.

Světlo reálných faktů připomíná výslechovou lampu. Udeří vás prudce do očí, nemusí jít vždycky o příjemnou zkušenost, ale hlavně nejde jen o vás.

Upřímnost naráží na hranice slušnosti. Všichni jsme ulepení hořkým medem minulosti společně se všemi, kteří se kolem nás ochomýtlí.

To, že chceme otevřeně mluvit o sobě, svých pocitech a bojích, neznamená, že to chtějí rodiče, děti, bývalí partneři. Sbírání jejich souhlasů je spolehlivým hrobařem otevřenosti, protože každý člověk vidí stejnou situaci jinak a nemusí mít stejnou dávku odvahy jako vy.

Za bariérou slov je vždycky minové pole. V době zúčtování sám se sebou po něm zvládáme opatrně chodit jen my sami, ne naši blízcí.

Příběhy jsem vybírala tak, aby se v knize protnuly generace žen různorodě formované dobovými předsudky. Jsou mezi nimi svobodné, rozvedené i ovdovělá. S dětmi i bezdětné. Upřímně jsem pátrala po ženě, která měla už od mládí jasno, že chce žít sama, a cítila to tak z hloubi duše. Nešlo jen o masku pro vnější publikum. Nepotkala jsem ji. Single život nebývá vědomá touha, ale většinou vyplývá z okolností, ke kterým pak zaujímáme postoj.

Vracím se na začátek. Společnost si sice pomaleji, než by bylo žádoucí, ale jistě zvyká na různé typy trávení životů. Pořád je před ní velký kus cesty. Každopádně ženy, o kterých si budete číst, nesou nečernobílé poselství, že žít jako single může být stejně radostné i bolestné jako žít v páru.

Denisa Prošková

Na přání zpovídáných žen byla změněna jejich jména a jména osob, které v příbězích vystupují, reálie ale zůstaly.

Moje srdce je tichúčko

HANA, 60 LET,
ROZVEDENÁ, BEZDĚTNÁ

S Hanou jsme třicet pět let kamarádky a známe navzájem docela dobře svoje životní eskapády.

U ní jsem považovala, na rozdíl od mladších brdinek, za nutné otevřít do větší hloubky i její rodinnou historii, která může utahovat smýček kolem krku více generacím. Hana je můj vzor v trpělivosti a vyrovnáváním s rozhodnutími, která čas nasvítí jako ne příliš moudrá a nezvratná.

Nevím, jak se mi to stalo, loni jsem se 16. listopadu probudila a bylo mi šedesát. Velkou rodinnou oslavu jsem zazdila, nechťelo se mi nic organizovat. Ani nechat někoho něco připravovat za mě a pak tam sedět a konverzovat jen se svými myšlenkami o tom, že vlastně nechci mluvit s nikým jiným. Protože jsou moji blízcí zvyklí, že jsem oslavplachá osoba, odbylo se vše telefonickými gratulacemi a neurčitým slibem: „V létě na chalupě, až se všichni sejdem, tě doslavíme.“ V práci jsem dostala kytku a nějaké drobnosti, zašla se dvěma kamarádkami na víno a na doma si koupila kousek čokoládového dortu a tři chlebičky. Sousedí nade mnou zase až do noci dupali jako bizoni a něčím šoupali. Vždycky přemýšlím o tom, kdo tak asi v jednu v noci stěhuje nábytek a proč... A tak mi nakonec na cestě do mé nové životní etapy dělala společnost moje stará dobrá známá nespavost, a i když jsem nechťela, v hlavě mi šrotovala rekapitulace.

DVACET PLUS DVACET PLUS DVACET JE ŠEDESÁT

Svoji čerstvou šedesátku jsem si v myšlenkách rozkrájela jako dort na třetiny. Dvacet let jsem byla svobodná, dvacet let vdaná a dvacet let žiju sama. Přemýšlím, jestli bych i u té poslední dvacítky neměla použít opět slovo svobodná. Netuším. Někdy si tak připadám a někdy jsem ve své volnosti spíš nevolník.

MOJE TŘÍSKA V NOZE

Pochybují, že můj příběh bude k něčemu dobrý třiceti čtyřicetiletým holkám. Doba je radikálně jiná, neříkám lepší nebo

lehčí. Jiná. Určitě si s Edith Piaf „Non! Je ne regrette rien“, tedy ničeho nelituji, nezpívám. V každé kapitole mého života, od dětství až po rozvod, je nějaký důvod, proč po jejím návratu netoužit. S výjimkou období, kdy jsem mohla mít dítě a přistoupila na exmanželovo přání, že ne. Tohle žádné ženě neradím. K prokaučovanému mateřství se mi zakutálí myšlenky aspoň na pár vteřin každý den. Neválím se v slzách po zemi žalem, nikdy jsem neměla sklon vyrovnávat se se svými omyly cholerickým soptěním. Moje fatální rozhodnutí je jako nevytažená tříska v chodidle. Nebolí, zarostla, když našlápnu na chodidlo, cítím ji v něm jen já. Zatím jsem nesebrala odvalu zeptat se jiných bezdětných žen mého věku, kterých pár znám, jestli svoje třísky cítí podobně.

PRÉSENT PERFECT SIMPLE

Učím na vyhlášeném gymnáziu, které je každý rok beznadějně zasypané přihláškami a ti, kteří se k nám dostávají, bývají ďábelsky bystří a rychlí. Jeden rychlejší než druhý, v jejich věku jsem byla úplné tele. Jako angličtinářka pracuji s mladými lidmi, kteří už anglicky umějí, půlka mluví dokonce plynule, protože jejich rodiče vlastní letní domy v zahraničí. Předpřítomný čas prostý mrskají intuitivně bez přemýšlení, a tak je trochu škádlím, když je nutím, aby mi na téma present perfect simple napsali esej, ve které se i ve svém životě musí vracet k ději, který se stal a skončil před jiným dějem, ale pořád se nějak dotýká jejich současného. Když to chci po nich, musím to teď udělat také.

STARÁ MAMA LUBICA

Musím začít od kořene babičkou, protože u ní se všechno podělalo. Babička Ľubica byla Slovenka, správně tedy stará mama. Židovka z rodiny, kde se židovství nepraktikovalo, křtěná katolička. Její rodina měla na středním Slovensku cukrárnu, odtud mám asi v genech nesnesitelnou lásku ke sladkému. Vedlo se jim dobře až do druhé světové války. Ľubica se vdávala v devatenácti letech 12. března 1939 a hned o dva dny později, 14. března, byla z tlampačů vyhlášená samostatná Slovenská republika. Hlinkův ľudácký režim začal jít okamžitě po Židech. Starou mamu Ľubicu jsem viděla asi třikrát, pamatuju si ji jen matně. Známa ji jen z mámina vyprávění, a ta si od ní držela odstup. Třeba v tom, jak babička nikdy neodpustila Slovákům, že si hráli na velké křesťany, ale v šikaně židovských spoluobčanů bylo hodně z nich horlivějších než Němci. „Miluj svojho blížného, a kde môžeš, majzni ho,“ pošklebovala se prý babička po válce a rozlišovala: Bůh je bůh, církev je církev, bůh není církev. Její bůh byl ale taky pořádně nelítostný, kárající a trestající.

DEPORTACE

Zprávy o tom, že se připravují deportace do Polska, začaly na Slovensku veřejně prosakovat začátkem března 1942. O tři týdny později, 21. března, začalo postupné shromažďování žen z měst a obcí východní části Šariše a ze Zemplínské župy. Past jako první sklapla nad svobodnými dívkami a nesezdanými mladými ženami od šestnácti do třiceti šesti let. Půlce z nich nebylo víc než jedenadvacet, když je jako první vezli vlakem do neznáma. Ľubica žila v té době

spolu s rodiči svého manžela v Trnavě. Její manžel Jozef, můj děda, měl na Šariši příbuzné a v tom transportu skončily i jeho dvě sestřenice. O koncentracích se nic nevědělo, ale Židi nic dobrého nečekali.

TICHÚČKO

Babička Ľubka zrovna zjistila, že je těhotná. Děda ji odvezl ke svým známým do vesnice kousek od Trnavy. Detaily nevím, jen to, že až do porodu seděla celé dny v mrňavé místnůstce za špajzem a jen sem tam se šla v noci, když byla hodně temná, nadýchat čerstvého vzduchu. Porodila s pomocí paní, u které se schovávala. Pikantní bylo, že ta žena sama děti neměla, ale porodní bábu se neodvažovali volat. Prý byla pobožná a Ľubica i její bytná se bály, že by vše vyžvanila při zpovědi faráři. Ani farářům se nedalo věřit. Všichni tak trochu doufali, že děcko nepřežije, aby je neprozradilo. Fašisti by zabili Ľubicu, moji čerstvě narozenou mámu i obyvatele baráku, kde je ukrývali. Jak se povedlo, že dožili do konce války, aniž někdo zaslechl řvoucího kojence a pak nerozumné batole, netuším. Máma si jen pamatovala na větu, kterou poslouchala pořád dokola: „Musíš byt’ potichu. Tichúčko. Du musst still sein, sei ruhig.“

HLAVNĚ PRYČ

Když bylo po všem, babička ze sklepa vylezla i s bledým nedochůdčetem. Zjistila, že všichni, kromě jejího manžela, který se ukrýval jinde a taky přežil, byli pryč. Rodiče, sestra, bratr, tchán, tchyně. Všichni Němci zlikvidovali. Na